

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 5 czerwca 2025 r.
(OR. en)

9840/25

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2025/0154 (NLE)

SOC 354
EMPL 224
ECOFIN 683
EDUC 198

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	4 czerwca 2025 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Dotyczy:	Wniosek DECYZJA RADY w sprawie wytycznych dotyczących polityk zatrudnienia państw członkowskich

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2025) 230 final.

Załącznik: COM(2025) 230 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 4.6.2025 r.
COM(2025) 230 final

2025/0154 (NLE)

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie wytycznych dotyczących polityk zatrudnienia państw członkowskich

UZASADNIENIE

W Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej przewidziano wymóg, aby państwa członkowskie uznawały swoje polityki gospodarcze oraz wspieranie zatrudnienia za przedmiot wspólnego zainteresowania i koordynowały swoje działania w ramach Rady. Rada jest zobowiązana przyjąć wytyczne dotyczące zatrudnienia (art. 148), które muszą być zgodne z ogólnymi wytycznymi polityki gospodarczej (art. 121).

O ile ogólne wytyczne polityki gospodarczej są aktualne przez cały czas, wytyczne dotyczące zatrudnienia należy sporządzać co rok. Oba zestawy wytycznych przyjęto razem („zintegrowany pakiet”) w 2010 r. i stanowiły one podstawę strategii „Europa 2020”. W 2015 r. przyjęto zmienione zintegrowane wytyczne. Jeżeli chodzi o wytyczne dotyczące zatrudnienia, od 2018 r. przyjęto praktykę naprzemiennego stosowania pełnej aktualizacji (obejmującej zarówno motywy, jak i same wytyczne) co drugi rok oraz „ponownej aktualizacji” (aktualizacji motywów przy jednoczesnym zachowaniu treści samych wytycznych) w roku pośrednim. Po ponownej aktualizacji w 2023 r., kiedy to motywy dostosowano tak, aby odzwierciedlały nowe główne cele UE i cele krajowe w obszarze zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także niedawne inicjatywy, w 2024 r. przeprowadzono pełną aktualizację. Aktualizacja obejmowała dodanie odniesień do celów krajowych na 2030 r. (poza głównymi celami UE), zwrócenie większej uwagi na wpływ rozwoju technologicznego i sztucznej inteligencji, położenie większego nacisku na niedobory pracowników i umiejętności oraz podkreślenie roli legalnej migracji z państw trzecich jako uzupełnienia wykorzystania potencjału talentów w UE. Podobnie jak w poprzednich latach tekst z 2024 r. odzwierciedlał również niedawne inicjatywy polityczne o szczególnym znaczeniu, takie jak dotyczące pracy za pośrednictwem platform internetowych, gospodarki społecznej i przystępnych cenowo mieszkań. W tym roku motywy aktualizuje się, aby wprowadzić więcej elementów związanych: (i) ze zmianami w kontekście geopolitycznym (w tym napięciami w polityce handlowej); (ii) z inicjatywą dotyczącą unii umiejętności; (iii) z konkurencyjnością w świetle Kompasów konkurencyjności dla UE oraz (iv) z pozytywną konwergencją społeczną po drugim roku wdrażania ram konwergencji społecznej, które są obecnie w pełni uwzględnione w unijnych ramach zarządzania gospodarczego.

Wytyczne dotyczące zatrudnienia, podobnie jak ogólne wytyczne polityki gospodarczej, są przedstawione w formie decyzji Rady w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich (zintegrowane wytyczne, część II) i stanowią podstawę zaleceń dla poszczególnych krajów w określonych obszarach.

Zmieniono następujące „Wytyczne dotyczące zatrudnienia”:

Wytyczna 5: Zwiększanie popytu na pracę

Wytyczna 6: Zwiększanie podaży pracy i poprawa dostępu do zatrudnienia oraz nabywania umiejętności i kompetencji przez całe życie

Wytyczna 7: Poprawa funkcjonowania rynków pracy oraz skuteczności dialogu społecznego

Wytyczna 8: Promowanie równości szans dla wszystkich, wspieranie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa

Wniosek

DECYZJA RADY

w sprawie wytycznych dotyczących polityk zatrudnienia państw członkowskich

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 148 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁽²⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Państwa członkowskie i Unia, mając na względzie osiągnięcie określonych w art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) celów, jakimi są pełne zatrudnienie i postęp społeczny, zrównoważony wzrost gospodarczy, wysoki poziom ochrony i poprawa jakości środowiska, powinny współpracować w kierunku wypracowania skoordynowanej strategii na rzecz zatrudnienia, a w szczególności na rzecz wspierania wysokiego poziomu kwalifikacji i wyszkolenia pracowników oraz ich zdolności do dostosowywania się, a także wspierania inkluzywnych i odpornych rynków pracy zorientowanych na przyszłość i reagujących na zmiany gospodarcze. Państwa członkowskie powinny uznawać wspieranie zatrudnienia za kwestię będącą przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz koordynować swoje działania w tym względzie w ramach Rady.
- (2) Zadaniem Unii jest zwalczanie wykluczenia społecznego i dyskryminacji, a także wspieranie sprawiedliwości społecznej i ochrony socjalnej, równości kobiet i mężczyzn, solidarności między pokoleniami oraz ochrony praw dziecka, jak określono w art. 3 TUE. Przy określaniu i realizacji swoich polityk i działań Unia powinna brać pod uwagę wymogi związane ze wspieraniem wysokiego poziomu zatrudnienia, zapewnianiem odpowiedniej ochrony socjalnej, zwalczaniem wykluczenia społecznego, oraz z wysokim poziomem kształcenia, szkolenia oraz ochrony zdrowia ludzkiego, jak określono w art. 9 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).
- (3) Zgodnie z TFUE Unia opracowała i wdrożyła instrumenty koordynacji polityki w dziedzinie polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia. Do instrumentów tych

¹ Opinia z dnia DATA do ustalenia 2025 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

² Opinia z dnia DATA do ustalenia 2025 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

³ Opinia z dnia DATA do ustalenia 2025 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

należą zawarte w załączniku do decyzji Rady (UE) 2024/3134⁽⁴⁾ wytyczne dotyczące polityk zatrudnienia państw członkowskich (zwane dalej „wytycznymi dotyczącymi zatrudnienia”) wraz z określonymi w zaleceniu Rady (UE) 2015/1184⁽⁵⁾ ogólnymi wytycznymi dotyczącymi polityk gospodarczych państw członkowskich i Unii – które łącznie stanowią zintegrowane wytyczne. Wytyczne dotyczące zatrudnienia powinny ukierunkowywać realizację polityki w państwach członkowskich i w Unii, odzwierciedlając współzależności między państwami członkowskimi. Otrzymany w ten sposób zestaw skoordynowanych polityk i reform unijnych i krajowych stanowi odpowiednią całościową kombinację zrównoważonej polityki gospodarczej, polityki zatrudnienia i polityki społecznej, która to kombinacja powinna również przynieść pozytywne skutki dla rynków pracy i ogółu społeczeństwa, wzmocnić odporność gospodarczą i społeczną oraz zapewniać skuteczną reakcję na średnio- i długoterminowe wyzwania, w tym na potrzebę zwiększenia konkurencyjności, niepewność związaną z globalnymi politykami handlowymi, a także skutki rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie i szerszy kontekst geopolityczny.

- (4) W celu zwiększenia postępu gospodarczego i społecznego, w tym pozytywnej konwergencji, wsparcia transformacji ekologicznej i cyfrowej, wzmocnienia bazy przemysłowej Unii, wydajności i konkurencyjności, sprostania wyzwaniom demograficznym oraz doprowadzenia do tego, aby rynki pracy w Unii sprzyjały włączeniu społecznemu oraz były odporne, państwa członkowskie powinny zająć się niedoborami pracowników i umiejętności oraz promować wysokiej jakości miejsca pracy, a także wysokiej jakości kształcenie i szkolenie dla wszystkich, zgodnie z unią umiejętności⁽⁶⁾, ze szczególnym naciskiem na poprawę umiejętności podstawowych, w oparciu o Plan działania w zakresie umiejętności podstawowych, a także umiejętności istotnych dla rynku pracy, w tym umiejętności cyfrowych i ekologicznych, zwłaszcza wśród studentów i osób dorosłych znajdujących się w niekorzystnej sytuacji. Państwa członkowskie powinny również wspierać kształcenie i szkolenie w dziedzinie nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM), zgodnie ze strategicznym planem w dziedzinie kształcenia STEM, wzmocnić ukierunkowane na przyszłość kształcenie i szkolenie zawodowe oraz podnoszenie i zmianę kwalifikacji przez całe życie, dążyć do sprzyjających włączeniu społecznemu systemów edukacji, a także zapewnić skuteczną aktywną politykę rynku pracy oraz poprawę warunków pracy i możliwości rozwoju kariery, przy jednoczesnym poszanowaniu roli i autonomii partnerów społecznych. Jak stwierdzono w zaleceniu Rady w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju, systematyczne włączanie wymiaru kształcenia i szkolenia do innych polityk związanych z transformacją ekologiczną w perspektywie uczenia się przez całe życie może wspierać wdrażanie tych polityk. Wzmacnianie tych elementów ma szczególne znaczenie dla słabiej rozwiniętych, odległych i najbardziej oddalonych regionów Unii, gdzie potrzeby są największe. Niedoborom można ponadto zaradzić poprzez poprawę sprawiedliwej wewnątrzunijnej mobilności pracowników i osób uczących się oraz przyciąganie i zatrzymywanie talentów spoza Unii. Dodatkowo należy wzmocnić powiązania między systemami kształcenia i szkolenia a rynkiem pracy oraz zapewnić

⁴ Decyzja Rady (UE) 2024/3134 z dnia 2 grudnia 2024 r. w sprawie wytycznych dotyczących polityk zatrudnienia państw członkowskich (Dz.U. L, 2024/3134, 13.12.2024).

⁵ Zalecenie Rady (UE) 2015/1184 z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie ogólnych wytycznych dotyczących polityk gospodarczych państw członkowskich i Unii Europejskiej (Dz.U. L 192 z 18.7.2015, s. 27).

⁶ Komunikat Komisji z dnia 5 marca 2025 r. pt. „Unia umiejętności” (COM(2025) 90 final).

zatwierdzanie i uznawanie umiejętności, wiedzy i kompetencji nabytych w ramach uczenia się pozaformalnego i nieformalnego.

- (5) Wytyczne dotyczące zatrudnienia są spójne z nowymi unijnymi ramami zarządzania gospodarczego, które weszły w życie w dniu 30 kwietnia 2024 r.⁽⁷⁾, oraz z obowiązującymi przepisami Unii i różnymi inicjatywami Unii, w tym z zaleceniami Rady z dnia 14 czerwca 2021 r.⁽⁸⁾, z dnia 29 listopada 2021 r.⁽⁹⁾, z dnia 5 kwietnia 2022 r.⁽¹⁰⁾, z dnia 16 czerwca 2022 r.⁽¹¹⁾, z dnia 28 listopada 2022 r.⁽¹²⁾, z dnia 8 grudnia 2022 r.⁽¹³⁾, z dnia 30 stycznia 2023 r.⁽¹⁴⁾, z dnia 12 czerwca 2023 r.⁽¹⁵⁾ i z dnia 27 listopada 2023 r.⁽¹⁶⁾, zaleceniem Komisji (UE) 2021/402⁽¹⁷⁾, rezolucją Rady z dnia 26 lutego 2021 r.⁽¹⁸⁾, komunikatami Komisji z dnia 9 grudnia 2021 r. w sprawie budowania gospodarki służącej ludziom: plan działania na rzecz gospodarki społecznej, z dnia 30 września 2020 r. w sprawie Planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027, z dnia 3 marca 2021 r. pt. „Unia równości: Strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030”, z dnia 7 września 2022 r. w sprawie europejskiej strategii w dziedzinie opieki, z dnia 1 lutego 2023 r. w sprawie Planu przemysłowego Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej, z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie wzmocnienia dialogu społecznego w Unii Europejskiej, z dnia 11 października 2023 r. w sprawie zmian

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 (Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

⁸ Zalecenie Rady (UE) 2021/1004 z dnia 14 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia europejskiej gwarancji dla dzieci (Dz.U. L 223 z 22.6.2021, s. 14).

⁹ Zalecenie Rady z dnia 29 listopada 2021 r. w sprawie podejść uwzględniających kształcenie mieszane na rzecz wysokiej jakości i włączającego szkolnictwa podstawowego i średniego (Dz.U. C 504 z 14.12.2021, s. 21).

¹⁰ Zalecenie Rady z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie tworzenia powiązań na rzecz skutecznej europejskiej współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego (Dz.U. C 160 z 13.4.2022, s. 1).

¹¹ Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 1), zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie europejskiego podejścia do mikropoświadczeń na potrzeby uczenia się przez całe życie i zatrudnialności (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 10), zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie indywidualnych rachunków szkoleniowych (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 26) i zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 35).

¹² Zalecenie Rady z dnia 28 listopada 2022 r. w sprawie dróg do sukcesu szkolnego, zastępujące zalecenie Rady z dnia 28 czerwca 2011 r. w sprawie polityk na rzecz ograniczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki (Dz.U. C 469 z 9.12.2022, s. 1).

¹³ Zalecenie Rady z dnia 8 grudnia 2022 r. w sprawie dostępu do przystępnej cenowo i dobrej jakościowo opieki długoterminowej (Dz.U. C 476 z 15.12.2022, s. 1) oraz zalecenie Rady z dnia 8 grudnia 2022 r. w sprawie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem: cele barcelońskie na 2030 r. (Dz.U. C 484 z 20.12.2022, s. 1).

¹⁴ Zalecenie Rady z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie (Dz.U. C 41 z 3.2.2023, s. 1).

¹⁵ Zalecenie Rady z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie wzmocnienia dialogu społecznego w Unii Europejskiej (Dz.U. C, C/2023/1389, 6.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1389/oj>).

¹⁶ Zalecenie Rady z dnia 27 listopada 2023 r. w sprawie opracowania warunków ramowych gospodarki społecznej (Dz.U. C, 2023/1344, 29.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1344/oj>).

¹⁷ Zalecenie Komisji (UE) 2021/402 z dnia 4 marca 2021 r. w sprawie skutecznego aktywnego wspierania zatrudnienia w następstwie kryzysu związanego z COVID-19 (EASE) (Dz.U. L 80 z 8.3.2021, s. 1).

¹⁸ Rezolucja Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) (Dz.U. C 66 z 26.2.2021, s. 1).

demograficznych w Europie: zestaw działań, z dnia 28 września 2022 r. w sprawie lepszej oceny skutków dystrybucyjnych polityki państw członkowskich, z dnia 20 marca 2024 r. w sprawie niedoborów siły roboczej i umiejętności w UE: plan działania, z dnia 5 marca 2025 r. w sprawie unii umiejętności, decyzjami Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2316⁽¹⁹⁾ i (UE) 2023/936⁽²⁰⁾ oraz dyrektywami Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2041⁽²¹⁾, (UE) 2022/2381⁽²²⁾, (UE) 2023/970⁽²³⁾ i (UE) 2024/2831⁽²⁴⁾.

- (6) W ramach europejskiego semestru połączono ze sobą różne instrumenty, tworząc nadrzędne ramy zintegrowanej wielostronnej koordynacji i nadzoru polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia w Unii. Semestr jest zgodny z Kompasem konkurencyjności dla UE, który zapewnia ramy służące zwiększeniu konkurencyjności przez zlikwidowanie luki innowacyjnej, dekarbonizację gospodarki, zmniejszenie nadmiernych zależności i zwiększenie bezpieczeństwa – w jego ramach określono również horyzontalne czynniki sprzyjające, które obejmują umiejętności, wysokiej jakości miejsca pracy i sprawiedliwość społeczną. W ramach semestru uwzględniono jednocześnie zasady Europejskiego filaru praw socjalnych, ogłoszonego przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w listopadzie 2017 r.⁽²⁵⁾ („Europejski filar praw socjalnych”) oraz odpowiednie narzędzie monitorowania – tablicę wskaźników społecznych, umożliwiając również analizę zagrożeń i wyzwań dla pozytywnej konwergencji społecznej w Unii, a ponadto przewidziano zdecydowane zaangażowanie partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych zainteresowanych stron. Europejski semestr wspiera również realizację celów zrównoważonego rozwoju określonych przez Organizację Narodów Zjednoczonych. Polityki Unii i państw członkowskich w dziedzinie gospodarki i zatrudnienia powinny iść w parze ze sprawiedliwym przechodzeniem Unii na neutralną klimatycznie, zrównoważoną środowiskowo i cyfrową gospodarkę, zwiększać konkurencyjność i produktywność, zapewniać odpowiednie warunki pracy, wspierać innowacje, promować demokrację w miejscu pracy, dialog społeczny, sprawiedliwość społeczną, równość szans i pozytywną konwergencję społeczno-gospodarczą oraz eliminować nierówności i dysproporcje regionalne, a także obejmować walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
- (7) Zmiana klimatu i inne wyzwania związane ze środowiskiem, potrzeba zapewnienia sprawiedliwej zielonej transformacji, niezależności energetycznej i zwiększonej

¹⁹ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2316 z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie Europejskiego Roku Młodzieży (2022) (Dz.U. L 462 z 28.12.2021, s. 1).

²⁰ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/936 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie Europejskiego Roku Umiejętności (Dz.U. L 125 z 11.5.2023, s. 1).

²¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2041 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej (Dz.U. L 275 z 25.10.2022, s. 33).

²² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2381 z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie poprawy równowagi płci wśród dyrektorów spółek giełdowych oraz powiązanych środków (Dz.U. L 315 z 7.12.2022, s. 44).

²³ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/970 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie wzmocnienia stosowania zasady równości wynagrodzeń dla mężczyzn i kobiet za taką samą pracę lub pracę o takiej samej wartości za pośrednictwem mechanizmów przejrzystości wynagrodzeń oraz mechanizmów egzekwowania (Dz.U. L 132 z 17.5.2023, s. 21).

²⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2831 z dnia 23 października 2024 r. w sprawie poprawy warunków pracy za pośrednictwem platform (Dz.U. L, 2024/2831, 11.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj>).

²⁵ Międzyinstytucjonalna proklamacja Europejskiego filaru praw socjalnych (Dz.U. C 428 z 13.12.2017, s. 10).

konkurencyjności przemysłu technologii neutralnych emisyjnie, suwerenność technologiczna oraz konieczność zwiększenia wydatków na obronę i zapewnienia otwartej strategicznej autonomii Europy, a także zmiany demograficzne i rozwój cyfryzacji, w tym sztucznej inteligencji, zarządzania algorytmicznego, gospodarki platform i telepracy, głęboko przekształcają gospodarki i społeczeństwa Unii. Unia i jej państwa członkowskie powinny współpracować, aby skutecznie i proaktywnie odpowiadać na takie zmiany strukturalne i w razie potrzeby dostosowywać istniejące systemy, uznając ścisłą współzależność gospodarek i rynków pracy państw członkowskich, oraz odnośne polityki. Wymaga to skoordynowanych, ambitnych i skutecznych działań politycznych zarówno na poziomie unijnym, jak i krajowym, przy jednoczesnym uznaniu roli partnerów społecznych, zgodnie z TFUE oraz unijnymi przepisami dotyczącymi zarządzania gospodarczego, z uwzględnieniem Europejskiego filaru praw socjalnych. Wśród takich działań politycznych powinny znaleźć się: stymulowanie zrównoważonych inwestycji we wszystkich regionach Unii, odnowienie zobowiązania na rzecz przeprowadzenia w odpowiedniej kolejności reform i inwestycji przyczyniających się do przyspieszenia zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, podnoszenia umiejętności, promowania miejsc pracy wysokiej jakości, zwiększania produktywności i konkurencyjności, zapewnienia sprawiedliwych warunków pracy, spójności społecznej i terytorialnej, pozytywnej konwergencji społeczno-gospodarczej, odporności i odpowiedzialności budżetowej. Należy zapewnić wsparcie w ramach istniejących unijnych programów finansowania, w szczególności z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241⁽²⁶⁾ oraz z funduszy polityki spójności, w tym z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057⁽²⁷⁾ oraz z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego regulowanego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058⁽²⁸⁾, a także ze Społecznego Funduszu Klimatycznego ustanowionego rozporządzeniem (UE) 2023/955⁽²⁹⁾ oraz Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056⁽³⁰⁾. Działania polityczne powinny łączyć środki po stronie podaży i popytu oraz uwzględniać wpływ takich środków na gospodarkę, środowisko, zatrudnienie oraz społeczeństwo.

- (8) W Europejskim filarze praw socjalnych określono dwadzieścia zasad i praw mających na celu wspieranie dobrze funkcjonujących i sprawiedliwych rynków pracy i systemów opieki społecznej, i pogrupowano je w trzech kategoriach: równe szanse

²⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

²⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013 (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 21).

²⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 60).

²⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/955 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia Społecznego Funduszu Klimatycznego i zmieniające rozporządzenie (UE) 2021/1060 | (Dz.U. L 130 z 16.5.2023, s. 1).

³⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 1).

i dostęp do zatrudnienia; sprawiedliwe warunki pracy oraz ochrona socjalna i włączenie społeczne. Wyznaczają one Unii strategiczny kierunek, zapewniając, aby transformacja w kierunku neutralności klimatycznej, zrównoważoności środowiskowej i cyfryzacji, a także skutki zmian demograficznych były sprawiedliwe i uczciwe pod względem społecznym oraz pozwoliły utrzymać spójność terytorialną. Europejski filar praw socjalnych wraz z towarzyszącą mu tablicą wskaźników społecznych stanowią wytyczne w zakresie monitorowania wyników państw członkowskich, jeśli chodzi o zatrudnienie, umiejętności i sytuację społeczną, w tym pozytywną konwergencję społeczną w Unii, w ramach semestru europejskiego, stymulowania reform i inwestycji na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym oraz godzenia aspektu społecznego z rynkowym w dzisiejszej nowoczesnej gospodarce, w tym poprzez promowanie gospodarki społecznej. W dniu 4 marca 2021 r. Komisja przedstawiła Plan działania na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych (zwany dalej „planem działania”), obejmujący ambitne, a jednocześnie realistyczne główne cele Unii w obszarze zatrudnienia na 2030 r. (co najmniej 78 % ludności w wieku 20–64 lat powinno mieć zatrudnienie), umiejętności (co najmniej 60 % wszystkich dorosłych powinno co roku uczestniczyć w szkoleniach) i ograniczania ubóstwa (zmniejszenie o co najmniej 15 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym o pięć milionów dzieci) (zwane dalej „głównymi celami Unii na 2030 r.”) oraz uzupełniające cele cząstkowe, a także zmienioną tablicę wskaźników społecznych.

- (9) W dniu 8 maja 2021 r., na Szczycie Społecznym w Porto, szefowie państw lub rządów uznali, że wdrożenie Europejskiego filaru praw socjalnych wzmocni dążenie Unii do cyfrowej, zielonej i sprawiedliwej transformacji oraz przyczyni się do osiągnięcia pozytywnej konwergencji społecznej i gospodarczej oraz sprostania wyzwaniom demograficznym. Szefowie państw lub rządów podkreślili, że podstawę społecznej gospodarki rynkowej o wysokiej konkurencyjności stanowią wymiar socjalny, dialog społeczny i aktywne zaangażowanie partnerów społecznych, a także z zadowoleniem przyjęli też nowe główne cele Unii. Potwierdzili swoją determinację, zgodnie z programem strategicznym Rady Europejskiej na lata 2019–2024, aby nadal pogłębiać wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych na poziomie unijnym i krajowym, z należyтым uwzględnieniem odpowiednich kompetencji oraz zasad pomocniczości i proporcjonalności. Wreszcie podkreślili oni znaczenie ścisłego monitorowania, w tym na najwyższym szczeblu, postępów osiągniętych we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych i głównych celów Unii na 2030 r.
- (10) Szefowie państw lub rządów na Szczycie Społecznym w Porto oraz członkowie Rady Europejskiej na posiedzeniu w czerwcu 2021 r. z zadowoleniem przyjęli główne cele UE na 2030 r. Są one pomocne, podobnie jak tablica wskaźników społecznych, w monitorowaniu postępów we wdrażaniu zasad Europejskiego filaru praw socjalnych w ramach koordynacji strategii politycznej semestru europejskiego. Na Szczycie Społecznym w Porto wezwano ponadto państwa członkowskie do wyznaczenia ambitnych celów krajowych, które – z należyтым uwzględnieniem pozycji wyjściowej każdego państwa członkowskiego – powinny stanowić odpowiedni wkład w osiągnięcie głównych celów UE na 2030 r. Wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych oraz postępy w realizacji głównych celów UE i celów krajowych na 2030 r. są monitorowane we wspólnym sprawozdaniu o zatrudnieniu przyjętym przez Radę w marcu 2025 r. („wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu na 2025 r.”), a nadzór nad ich realizacją stanowi jedno z narzędzi monitorowania w ramach europejskiego semestru. Od czasu wydania wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2024 r. zawiera ono „pierwszy etap analizy dotyczącej poszczególnych państw” poświęcony potencjalnym

zagrożeniom dla pozytywnej konwergencji społecznej zgodnie z ramami konwergencji społecznej, ze wskazaniem państw członkowskich doświadczających potencjalnych zagrożeń wymagających przeanalizowania w ramach pogłębionej „analizy na drugim etapie”. We wspólnym sprawozdaniu o zatrudnieniu na 2025 r. początkowo wskazano 10 państw członkowskich, a wnioski z pogłębionej analizy wykazały, że ogólne wyzwania potwierdzono w przypadku trzech z nich.

- (11) W następstwie rosyjskiej inwazji na Ukrainę Rada Europejska w swoich konkluzjach z dnia 24 lutego 2022 r. potępiła działania Rosji, które mają na celu osłabienie bezpieczeństwa i stabilności w Europie i na świecie, oraz wyraziła solidarność z narodem ukraińskim, zwracając uwagę na naruszenie prawa międzynarodowego i zasad Karty Narodów Zjednoczonych przez Rosję. W obecnej sytuacji tymczasowa ochrona, przyznana decyzją wykonawczą Rady (UE) 2022/382⁽³¹⁾ i przedłużona decyzją wykonawczą Rady (UE) 2024/1836⁽³²⁾, zapewnia pomoc w Unii osobom przesiedlonym z Ukrainy oraz umożliwia im korzystanie w całej Unii z minimalnych praw, które gwarantują odpowiedni poziom ochrony. Osoby przesiedlone z Ukrainy, uczestnicząc w unijnych rynkach pracy, mogą nadal przyczyniać się do wzmocnienia gospodarki Unii oraz do wsparcia swojego kraju i jego mieszkańców. Nabyte przez nich doświadczenie i umiejętności mogą w przyszłości przyczynić się do odbudowy Ukrainy. W przypadku dzieci i nastolatków bez opieki tymczasowa ochrona zapewnia prawo do opieki prawnej oraz umożliwia korzystanie z edukacji i placówek opieki. Państwa członkowskie powinny nadal angażować partnerów społecznych w opracowywanie, wdrażanie i ocenę środków politycznych podejmowanych w obliczu wyzwań w zakresie zatrudnienia i umiejętności, w tym uznawania kwalifikacji osób przesiedlonych z Ukrainy. Partnerzy społeczni odgrywają kluczową rolę w łagodzeniu skutków wojny, jeśli chodzi o utrzymanie zatrudnienia i produkcji.
- (12) Reformy rynku pracy, w tym krajowe mechanizmy ustalania wynagrodzenia, powinny być zgodne z krajowymi praktykami dialogu społecznego i rokowań zbiorowych oraz z autonomią partnerów społecznych, z myślą o zapewnieniu godziwego wynagrodzenia umożliwiającego godny poziom życia, w tym na emeryturze, trwały wzrost gospodarczy oraz pozytywną konwergencję społeczno-gospodarczą. Takie reformy powinny umożliwić szerokie uwzględnianie czynników społeczno-gospodarczych, w tym poprawę w zakresie zrównoważoności, konkurencyjności, innowacji, promowania miejsc pracy wysokiej jakości, sprawiedliwych warunków pracy, demokracji w miejscu pracy, równości płci, zapobiegania ubóstwu pracujących i ograniczania go, wysokiej jakości kształcenia, szkoleń i umiejętności, zdrowia publicznego, ochrony socjalnej i włączenia społecznego, zmian demograficznych, promowania emerytur dodatkowych oraz realnych dochodów. Znaczenie dialogu społecznego w radzeniu sobie z wyzwaniami w świecie pracy, w tym z niedoborami pracowników i umiejętności, potwierdzono na szczycie w Val Duchesse w 2024 r. oraz w pakiecie na rzecz europejskiego dialogu społecznego podpisanym w marcu 2025 r.

³¹ Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2022/382 z dnia 4 marca 2022 r. stwierdzająca istnienie masowego napływu wysiedleńców z Ukrainy w rozumieniu art. 5 dyrektywy 2001/55/WE i skutkująca wprowadzeniem tymczasowej ochrony (Dz.U. L 71 z 4.3.2022, s. 1).

³² Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2024/1836 z dnia 25 czerwca 2024 r. w sprawie przedłużenia tymczasowej ochrony wprowadzonej decyzją wykonawczą (UE) 2022/382 (Dz.U. L, 2024/1836, 3.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/20234/1836/oj).

- (13) Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz inne fundusze unijne wspierają państwa członkowskie we wdrażaniu reform i inwestycji, które są zgodne z priorytetami Unii, dzięki czemu gospodarki i społeczeństwa w Unii stają się bardziej zrównoważone, odporniejsze i lepiej przygotowane na zieloną i cyfrową transformację. Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie jeszcze bardziej nasiliła istniejące wcześniej wyzwania społeczno-gospodarcze, w tym ubóstwo energetyczne wynikające z wyższych cen energii, a niepewność w handlu światowym oraz, w szerszym ujęciu, kontekst geopolityczny zagrażają wzrostowi gospodarczemu. Państwa członkowskie i Unia powinny nadal zapewniać łagodzenie skutków społecznych, gospodarczych oraz skutków dla zatrudnienia oraz powinny zapewniać sprawiedliwy i uczciwy pod względem społecznym charakter transformacji, także ze względu na fakt, że większa otwarta strategiczna autonomia i przyspieszona zielona transformacja pomogą zmniejszyć zależność od importu energii i innych strategicznych produktów i technologii. Konieczne jest wzmocnienie odporności oraz dążenie do integracyjnego społeczeństwa, zapewniającego ludziom ochronę, a także możliwość przewidywania zmian i zarządzania nimi oraz aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym.
- (14) Potrzebny jest spójny zestaw aktywnych polityk rynku pracy, obejmujący tymczasowe i ukierunkowane zachęty do zatrudniania i zmiany pracy, politykę w zakresie umiejętności, w tym uczenia się na rzecz zielonej transformacji i zrównoważonego rozwoju, elastyczne ścieżki przechodzenia na emeryturę oraz ukierunkowane, skuteczne i elastyczne usługi w zakresie zatrudnienia, aby wspierać zmiany stanu na rynku pracy i w pełni czerpać z jego niewykorzystanego potencjału, również zgodnie z podejściem opartym na aktywnym włączeniu i w świetle transformacji ekologicznej i cyfrowej, co podkreślono między innymi w deklaracji z La Hulpe z 2024 r. w sprawie przyszłości Europejskiego filaru praw socjalnych⁽³³⁾. Należy zapewnić odpowiednie warunki pracy, oraz bezpieczeństwo i higienę pracy, w tym zdrowie fizyczne i psychiczne pracowników.
- (15) Należy zwalczać wszelkie formy dyskryminacji, zapewniać równość płci oraz wspierać zatrudnienie grup niedostatecznie reprezentowanych na rynku pracy. Należy zapewnić wszystkim równy dostęp i równe szanse oraz ograniczyć ubóstwo i wykluczenie społeczne, zwłaszcza dzieci, osób z niepełnosprawnościami i Romów, w szczególności poprzez zapewnienie skutecznego funkcjonowania rynków pracy oraz odpowiednich i sprzyjających włączeniu społecznemu systemów ochrony socjalnej, jak określono w zaleceniach Rady z dnia 8 listopada 2019 r.⁽³⁴⁾ i z dnia 30 stycznia 2023 r.⁽³⁵⁾ Ponadto należy usunąć bariery dla wysokiej jakości włączającego i zorientowanego na przyszłość kształcenia, szkolenia, uczenia się przez całe życie i uczestnictwa w rynku pracy. Państwa członkowskie powinny inwestować we wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem, zgodnie z europejską gwarancją dla dzieci i zaleceniem: „cele barcelońskie na 2030 r.”, w zwiększanie atrakcyjności i włączającego charakteru kształcenia i szkolenia zawodowego, zgodnie z zaleceniami

³³ Podpisanej przez Królestwo Belgii w imieniu 25 państw członkowskich.

³⁴ Zalecenie Rady z dnia 8 listopada 2019 r. w sprawie dostępu pracowników oraz osób samozatrudnionych do ochrony socjalnej (Dz.U. C 387 z 15.11.2019, s. 1).

³⁵ Zalecenie Rady z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie odpowiedniego dochodu minimalnego zapewniającego aktywne włączenie (Dz.U. C 41 z 3.2.2023, s. 1).

Rady z dnia 24 listopada 2020 r.⁽³⁶⁾, oraz w umiejętności cyfrowe i ekologiczne, zgodnie z Planem działania w dziedzinie edukacji cyfrowej oraz zaleceniami w sprawie uczenia się na rzecz transformacji ekologicznej i zrównoważonego rozwoju i w sprawie dróg do sukcesu szkolnego. Dostęp do przystępnych cenowo mieszkań o odpowiednich warunkach, w tym mieszkań socjalnych, jest niezbędnym warunkiem zapewnienia równych szans. Należy zająć się problemem bezdomności, w szczególności poprzez środki zapobiegawcze i promowanie dostępu do stałego zakwaterowania oraz zapewnienie pomocniczych usług wsparcia. Szczególne znaczenie w kontekście potencjalnych przyszłych zagrożeń dla zdrowia oraz starzejących się społeczeństw ma terminowy i równy dostęp do przystępnej cenowo i dobrej jakościowo opieki długoterminowej, zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 8 grudnia 2022 r.⁽³⁷⁾, oraz do usług opieki zdrowotnej, w tym profilaktyki i promocji opieki zdrowotnej. Należy nadal wykorzystywać potencjał osób z niepełnosprawnościami w zakresie przyczyniania się do wzrostu gospodarczego i rozwoju społecznego, zgodnie ze strategią na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami, w której zwrócono się do państw członkowskich o ustanowienie celów w zakresie zatrudnienia i kształcenia dorosłych z myślą o osobach z niepełnosprawnościami. W unijnych ramach strategicznych dotyczących Romów⁽³⁸⁾ podkreślono potencjał zmarginalizowanych społeczności romskich w zakresie zmniejszenia niedoboru pracowników i umiejętności oraz wyznaczono cel, jakim jest zmniejszenie co najmniej o połowę luki w zatrudnieniu między Romami a ogółem ludności. Nowe technologie i ewoluujące miejsca pracy w całej Unii pozwalają na bardziej elastyczną organizację pracy, a także większą produktywność i równowagę między życiem zawodowym a prywatnym, a jednocześnie przyczyniają się do realizacji zobowiązań Unii w zakresie ochrony środowiska. Opisywane zmiany wiążą się również z nowymi wyzwaniami dla rynków pracy mającymi wpływ na warunki pracy, bezpieczeństwo i higienę pracy oraz skuteczny dostęp do odpowiedniej ochrony socjalnej pracowników i osób samozatrudnionych. Państwa członkowskie we współpracy z partnerami społecznymi powinny zapewniać, aby nowe formy organizacji pracy przekładały się na wysokiej jakości miejsca pracy oraz odpowiednio zdrowe i bezpieczne miejsca zatrudnienia i warunki pracy, a także równowagę między życiem zawodowym a prywatnym oraz aktywne starzenie się w dobrym zdrowiu, utrzymanie ustanowionych praw pracowniczych i socjalnych, a także wzmocnienie europejskiego modelu społecznego.

- (16) Zintegrowane wytyczne powinny stanowić podstawę zaleceń dla poszczególnych krajów, jakie Rada skierowuje do państw członkowskich. Państwa członkowskie powinny w pełni wykorzystywać Europejski Fundusz Społeczny Plus, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz inne fundusze unijne, w tym Społeczny Fundusz Klimatyczny, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, a także program InvestEU

³⁶ Zalecenie Rady z 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności. (Dz.U. C 417 z 2.12.2020, s. 1).

³⁷ Zalecenie Rady z dnia 8 grudnia 2022 r. w sprawie dostępu do przystępnej cenowo i dobrej jakościowo opieki długoterminowej (Dz.U. C 476 z 15.12.2022, s. 1).

³⁸ Komunikat Komisji z dnia 7 października 2020 r. pt. „Unia równości: unijne ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia, włączenia społecznego i udziału Romów” (COM(2020) 620 final) oraz zalecenie Rady z dnia 12 marca 2021 r. w sprawie równouprawnienia, włączenia i partycypacji Romów (Dz.U. C 93 z 19.3.2021, s. 1).

ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523³⁹⁾ oraz Instrument Wsparcia Technicznego, w celu wspierania wysokiej jakości zatrudnienia i inwestycji społecznych, zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, przeciwdziałania dyskryminacji, zapewniania dostępności i włączenia społecznego oraz promowania możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji pracowników, uczenia się przez całe życie oraz wysokiej jakości kształcenia i szkolenia dla wszystkich, w tym alfabetyzmu cyfrowego i umiejętności cyfrowych, aby wyposażyć ich w wiedzę i kwalifikacje wymagane w konkurencyjnej, zielonej i cyfrowej gospodarce. Zmiany wprowadzone rozporządzeniem (UE) 2024/795 ustanawiającym Platformę na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP) oraz niedawny komunikat Komisji pt. „Zmodernizowana polityka spójności: przegląd śródkresowy” mają na celu dostosowanie udzielanego wsparcia do nowych priorytetów strategicznych, w tym w celu rozwiązania problemu niedoboru umiejętności w niektórych sektorach, takich jak rozwój i produkcja technologii krytycznych, przemysł obronny i sektory dotknięte procesem dekarbonizacji oraz skutkami transformacji ekologicznej i cyfrowej. Państwa członkowskie powinny także w pełni korzystać z Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/691⁴⁰⁾, aby wspierać pracowników zwalnianych wskutek restrukturyzacji na dużą skalę, na przykład w wyniku transformacji społeczno-gospodarczych będących skutkiem globalnych trendów oraz zmian technologicznych i środowiskowych. Choć zintegrowane wytyczne skierowane są do państw członkowskich i Unii, ich realizacja powinna przebiegać w partnerstwie ze wszystkimi organami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi, a także w ścisłej współpracy z parlamentami oraz partnerami społecznymi i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego.

- (17) Komitet ds. Zatrudnienia i Komitet Ochrony Socjalnej powinny monitorować wdrażanie odpowiednich polityk w świetle wytycznych dotyczących zatrudnienia zgodnie ze swoimi uprawnieniami, określonymi w TFUE. Komitety te oraz inne organy przygotowawcze Rady zaangażowane w koordynację polityk gospodarczych i społecznych powinny ściśle ze sobą współpracować. Należy utrzymać dialog merytoryczny między Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją, w szczególności w kwestii wytycznych dotyczących zatrudnienia.

- (18) Skonsultowano się z Komitetem Ochrony Socjalnej,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Wytyczne dotyczące polityki zatrudnienia państw członkowskich, określone w załączniku do decyzji (UE) 2024/3134, zostają utrzymane na rok 2025, a państwa członkowskie uwzględniają je w swoich politykach zatrudnienia i programach reform.

³⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające Program InvestEU i zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/1017 (Dz.U. L 107 z 26.3.2021, s. 30).

⁴⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/691 z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników (EFG) oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1309/2013 (Dz.U. L 153 z 3.5.2021, s. 48).

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do państw członkowskich.
Sporządzono w Brukseli dnia r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*